

Υπάρχουν όρια στην ανθρωπιά; (Η΄ Λουκά)

Ορθοδοξία / Ιερός Άμβων

Ιωάννης Καραβιδόπουλος, Ομότιμος Καθηγητής Ερμηνείας της Καινής Διαθήκης, Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.

Είναι σωστό και κατανοητό, ενώ βιάζεσαι να πας στη δουλειά σου, στο γραφείο σου, στις υποθέσεις σου, να σταματήσεις στο δρόμο για να βοηθήσεις κάποιον πάσχοντα με κίνδυνο να καθυστερήσεις, να ζημιωθείς και ίσως και να παρεξηγηθείς. Η οργάνωση και ο ρυθμός της ζωής, το πρόγραμμα και οι διάφορες ασχολίες αποδιώχνουν πολλές φορές τα αισθήματα αγάπης και κάνουν δύσκολη την εφαρμογή της. Μιλούμε για την αγάπη σαν το κεντρικότερο στοιχείο του χριστιανισμού, αλλά ξεχνούμε ότι αυτή είναι ή μάλλον πρέπει να είναι και το σπουδαιότερο χαρακτηριστικό της χριστιανικής ζωής μας. Έτσι ενώ πολύ συχνά παραλείπουμε να δείξουμε την αγάπη μας σ' αυτόν που την χρειάζεται, έχουμε πάντα για τον εαυτό μας μια ευλογοφανή δικαιολογία.

Η παραβολή του εύπλαχνου Σαμαρείτου έρχεται να μας θυμίσει μερικές οδυνηρές αλήθειες και να μας δώσει μια εικόνα της πραγματικής αγάπης. Αν-τίθετα απ' ό,τι θα περίμενε κανείς, ένας ιερέας και ένας λευίτης περνώντας από τον δρόμο που οδηγεί α-πό την Ιερουσαλήμ στην Ιεριχώ «αντιπαρέρχονται» τον πληγωμένο και σχεδόν μισοπεθαμένο οδοιπόρο που έπεσε σε ληστές. Για ποιά τάχα λόγο δεν σταματούν; Μήπως φοβούνται ότι θα υποστούν και αυτοί την ίδια τύχη αν καθυστερήσουν το ταξίδι τους; Είναι παρα-τηρημένο ότι ο φόβος της προσωπικής ζημίας και η ανάγκη αυτοπροστασίας συντελούν αναπόφευκτα στην παράλειψη του έργου της αγάπης. Μήπως βιάζονται για να μεταβούν έγκαιρα στην υπηρεσία τους, σε κά-ποιο ιερατικό καθήκον, σε κάποια αποστολή; Είναι αλήθεια ότι πολλές φορές ευσεβείς και δικαιολογημέ-νες κατά πάντα προφάσεις στέκονται εμπόδιο στο να συμπαρασταθούμε κάποιον που βρίσκεται σε άμεση ανάγκη. Μήπως τον μισοπεθαμένο άτυχο οδοιπόρο τον θεώρησαν νεκρό και θέλησαν να αποφύγουν την επα-φή με νεκρό τηρώντας την σχετική διάταξη του Μω-σαϊκού Νόμου; Ο τύπος πολύ συχνά κυριαρχεί επάνω στην ουσία και συμπνίγει τις αυθόρμητες εκδηλώσεις. Μήπως απλώς και χωρίς ιδιαίτερο λόγο αδιαφορούν; Η εποχή μας έχει να δώσει πολλά απάνθρωπα παρα-δείγματα τέτοιας θανατηφόρου αδιαφορίας.

Η παραβολή δεν μας δίνει καμία εξήγηση για την στάση των δύο ιερωμένων. Θέλει να τονίσει πε-ρισσότερο την στάση του τρίτου προσώπου της διηγήσεως, του Σαμαρείτη, ενός ανθρώπου που για τον Ιου-δαίο σημαίνει ακάθαρτος, αιρετικός, απόβλητος. Μη νομίσουμε ότι ο Χριστός θέλει να δείξει την διαφορά ανάμεσα στους άσπλαχνους ιερωμένους της εποχής και τον συμπονετικό λαϊκό. Άλλος είναι ο στόχος του: θέλει να δείξει ότι οι Ιουδαίοι που καθημερινά στην προσευχή τους επαναλάμβαναν τις δύο θεμελιώδεις εντολές της Π. Διαθήκης «αγαπήσεις Κύριον τον Θεόν σου», και «αγαπήσεις τον πλησίον σου ως σεαυτόν», στην πράξη δεν είχαν καμιά διάθεση να τις εφαρμόσουν, ενώ ο αλλογενής έδωσε ένα δείγμα

αληθινής θρησκευτικότητας με κέντρο την πράξη της αγάπης. Αξίζει τον κόπο να δούμε μερικές χτυπητές πλευρές αυτής της αγάπης.

1. Η αγάπη είναι μια προσωπική συνάντηση με τον πάσχοντα, με τον πτωχό, με τον δυστυχισμένο. Η προσωπική αυτή συνάντηση σημαίνει ίσως απώλεια πολύτιμου χρόνου, χασομέρι από τις ιδιωτικές υποθέσεις, αναβολή κάποιου ταξιδιού μας, παραίτηση από πράγματα που δικαιωματικά μας ανήκουν. Ο εύσπλαχνος Σαμαρείτης της παραβολής παραιτείται του με-ταφορικού μέσου του για να ανεβάσει σ' αυτό τον πλη-γωμένο, προσφέρει τα πιο χρήσιμα εφόδιά του, λάδι και κρασί, πληρώνει τον πανδοχέα και υπόσχεται κατά την επάνοδό του να συνεχίσει την εκδήλωση του ενδιαφέροντός του.

2. Η αγάπη δεν προέρχεται από ένα οίκτο της στιγμής, από μια συμπάθεια για τον δυστυχισμένο (με κρυφή φοβία μήπως βρεθούμε κι εμείς κάποτε στη θέ-ση του ή με υποσυνείδητη ικανοποίηση που δεν είμα-στε εμείς τώρα στην ίδια κατάσταση), αλλά είναι α-νιδιοτελής και ολοκληρωτική προσφορά, κατά το πρό-τυπο του Χριστού που πάνω στον Σταυρό έδειξε τί εί-ναι η ολοκληρωτική αγάπη. Εμείς αγαπούμε, διότι «Αυτός πρώτος ηγάπησεν ημάς» (Α' Ιωάν. 4, 19), κατά την φράση του μαθητή της αγάπης.

3. Αλλά και ένα ακόμη χαρακτηριστικό της αγά-πης βγαίνει από την στάση του Σαμαρείτη. Η αγάπη δεν γνωρίζει όρια και περιορισμούς. Ίσως σ' αυτό κυ-ρίως αποβλέπει ο Χριστός λέγοντας την παραβολή που προκλήθηκε από το ερώτημα ενός Ιουδαίου νομο-διδασκάλου: Ποιός είναι ο πλησίον μου; Εκείνος ε-ρωτά, μέσα στο χάος των διαφόρων αντιλήψεων της εποχής περί της εννοίας και των ορίων του πλησίον, ποιο είναι το αντικείμενο της αγάπης και μέχρι που πρέπει αυτή να εκτείνεται. Κι ο Χριστός λέγοντας αυτή την παραβολή αντιστρέφει τα πράγματα, δεί-χνοντας ποιο είναι το υποκείμενο της αγάπης. Εάν ο κάθε άνθρωπος είναι υποκείμενο αγάπης, τα όρια του πλησίον είναι απεριόριστα· δεν υπάρχουν φραγμοί κοι-νωνικοί, θρησκευτικοί, φυλετικοί κλπ. Όποιος αγα-πά μόνον τους φίλους του,

τους ομοθρήσκους του, τους δικούς του, φέρεται ανθρώπινα· όποιος δεν γνωρίζει αυτούς τους φραγμούς, φέρεται θεϊκά, κατά το πρό-τυπο του Θεού της αγάπης.

(Ιωαν. Δ. Καραβιδόπουλου, Καθηγ. Παν/μίου, Οδός ελπίδας, Εκδ. Ι. Μ. Αττικής, 1979, σσ. 31-34)

MISSING_ARG_ACCESS_TOKEN